

DESIATKY

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ

1Moj 14,18–20; Mal 3,10; 5Moj 12,5–14; 3Moj 27,30; 1Kráľ 17,9–16; 1Kor 4,1.2

ÚVODNÝ TEXT

„Prinášajte celé desiatky do zásobárne. Keď bude potrava v mojom dome, potom ma vyskúšajte,“ vraví **Hospodin zástupov, „či vám neotvorím okná nebies a nevylejem na vás nadmieru požehnanja. A bude po nedostatku.“** (Mal 3,10)

V 1Moj 14,17–24 sledujeme Abráma, ako sa vracia z úspešnej misie na záchranu svojho synovca Lóta, jeho rodiny a ďalších ľudí odvedených zo Sodomy. Sodomský kráľ ponúkol Abrámovi všetku korisť z bitky. Abrám však túto ponuku odmietol. Išlo o mocný dôkaz toho, že Abrám sa spoliehal len a len na Hospodina. Okrem toho dal Melchisedekovi, kráľovi Sálema, „desiatok zo všetkého“, čo mal (1Moj 14,20).

Po týchto udalostiach Hospodin patriarchovi povedal: „Neboj sa, Abrám, ja som tvoj štít, tvoja hojná odmena.“ (1Moj 15,1) Tento výrok znamená, že Boh sa k Abrámovi priznáva ako jeho Ochranca a Poskytovateľ. O niekoľko storočí neskôr povedal Mojžiš Izraelitom, ktorí sa pripravovali na vstup do Kanaánu: „Odvádzaj desiatok z celej úrody svojej sejby, ktorú každoročne prináša pole... aby si sa učil báť Hospodina, svojho Boha, po všetky dni.“ (5Moj 14,22.23)

Ellen G. Whiteová napísala: „Od ľudí sa vyžadovalo, aby obetovali Bohu dary na náboženské účely už dávno predtým, než Mojžiš dostal jasné pravidlá a príkazy. Dialo sa tak dokonca už za čias Adama.“ (3T 393)

Čo sa z uvedených príkladov môžeme naučiť pre náš život viery?

OSNOVA LEKCIE

V tretej lekcii sa osobitne zameriame na biblické nariadenie o prinášaní desiatkov, jeho praktickú podobu a význam v Božom pláne.

- 1Moj 14,18–20: Desiatky a Božie deti (nedeľa)
- Mal 3,10: Miesto určenia desiatkov (pondelok)
- 3Moj 27,30; 4Moj 18,21–24: Desiatky a podpora služby evanjelia (utorok)
- 1Kráľ 17,8–16: Desiatky ako prioritná „platba“ (streda)
- 1Kor 4,1.2: Desiatky ako prejav vernosti (štvrtok)

PRINCÍP DESIATKU

¹⁸Šalémsky kráľ Melchisedek priniesol chlieb a víno. Bol totiž kňazom Najvyššieho Boha. ¹⁹Požehnal ho a povedal: „Nech Abráma požehná Najvyšší Boh, Tvorca neba i zeme. ²⁰Nech je zvelebený Najvyšší Boh, ktorý ti vydal do rúk tvojich nepriateľov.“ Vtedy mu Abrám dal desiatok zo všetkého. (1Moj 14,18–20)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Znovuzrodený človek prijíma Boha ako svojho Stvoriteľa, Udržiavateľa, Vykupiteľa a Pána vesmíru. Kríž premieňa našu zameranosť na seba, naše sebecstvo. Boh si nárokuje pre seba celé ľudské srdce. Z nášho času si Boh vyhradil pre seba jednu sedminu (2Moj 20,8–11). Z materiálnych vecí si vyhradil jednu desatinu. Táto desatina sa v Biblii i dejinách nazývala desiatok. Desiatok je tá časť nášho príjmu, ktorú vraciame Bohu. Chápeme, že všetko, čo máme, patrí v prvom rade Bohu. Zákon o desiatkoch daný Izraelu na vrchu Sinaj poukazuje na to, že desiatok je svätý a patrí Hospodinovi (pozri 3Moj 27,30.32). Boh žiada len svojich 10 percent. Naše obete vďačnosti sú oddelené od desiatku a tvoria časť navyše. Desiatok je minimálnym svedectvom našej kresťanskej oddanosti. Nikde v Biblii nenájdeme náznak, že by Boží podiel bol menší ako desatina.

Uvažuj o textoch 1Moj 14,18–20 a Heb 7,1–9. Aká bola Abráмова reakcia na stretnutie s Melchisedekom? Prečo takto zareagoval?

Prvá zmienka o desiatku v Biblii je práve v 1. Mojžišovej 14, ktorá rozpráva príbeh o stretnutí Melchisedeka s Abrámom. Posledná zmienka o desiatku v Biblii pripomína to isté stretnutie. V Heb 7,1–9 sa hovorí o desiatku sedemkrát. (V týchto veršoch sú v gréčtine rôzne vzájomne zameniteľné vyjadrenia: desiatok, desatina /desiata časť/ a dávať desiatok /desatinu/). Autor Listu Hebrejom ukazuje, že ani Melchisedek, ani Kristus neboli z kmeňa Lévi. Z toho vyplýva, že princíp platenia desiatku predchádza vznik špecifickej skupiny Levitov a funguje aj po naplnení starozmluvných predobrazov. Desiatok sa teda nevzťahuje len na Izraelitov a ani nemá svoj pôvod na Sinaji.

Uvažujte o texte 1Moj 28,13.14.20–22. Čo Boh slúbil, že urobí pre Jákoba? Aká bola Jákobova reakcia na Hospodinovo zaslúbenie?

Keď Jákob utiekol z domu pred nahnevaným bratom Ezávom, jednej noci sa mu snívalo o rebríku, ktorý vystupoval zo zeme do neba. Anjeli po ňom chodili hore a dolu. Boh stál na vrchole a slúbil, že bude s Jákobom a jedného dňa ho privedie späť domov. Jákob vtedy slúbil: „²⁰Ak bude so mnou Boh, ak ma bude chrániť na ceste, na ktorú som sa vydal, ak mi dá chlieb na jedenie a šaty na oblečenie ²¹a šťastne sa vrátim do domu svojho otca, Hospodin bude mojím Bohom. ²²Tento kameň, ktorý som postavil ako posvätný stĺp, bude Božím domom a zo všetkého, čo mi dáš, budem ti verne odvádzať desiatky.“ (1Moj 28,20–22)

APLIKÁCIA

- **Prečo je dôležité pochopiť, že desiatky, podobne ako sobota, neboli ničो, čo malo pôvod v starovekom právnom či náboženskom systéme Izraelitov? Aké poslanstvo by sme si z tejto pravdy mali vziať my, ktorí žijeme po udalostiach na križi?**

ČO JE TO ZÁSOBÁREŇ

„Prinášajte celé desiatky do zásobárne. Keď bude potrava v mojom dome, potom ma vyskúšajte,“ vraví Hospodin zástupov, **„či vám neotvorím okná nebies a nevylejem na vás nadmieru požehnaní. A bude po nedostatku.“** (Mal 3,10)

Znova uvažujte o texte Mal 3,10. Kam by mal podľa tohto verša smerovať náš desiatok?

**OSOBNÉ
ŠTÚDIUM**

Hoci v texte nie sú uvedené konkrétne pokyny, je zrejmé, že Boží ľud vedel, čo znamená výraz „zásobáreň“ („dom pokladu“; Roh). Boh prostredníctvom proroka v tomto verši hovorí o „potrave v mojom dome“. Jeho ľud chápal, že Božím domom bola spočiatku svätyňa postavená na púšti podľa detailných plánov, ktoré dostal Mojžiš na vrchu Sinaj. Neskôr, keď Izrael žil v zaslúbenej krajine, hlavným miestom bolo najprv Šílo a neskôr chrám v Jeruzaleme.

Prečítajte si text 5Moj 12,5–14. Tieto verše nenaznačujú, že by Božie deti mohli podľa vlastného uváženia rozhodovať, kde budú obetovať a kam budú prinášať svoje desiatky a dary. Čo sa môžeme z týchto zásad naučiť?

Ako členovia Božej rodiny chceme pochopiť a praktizovať Jeho vôľu aj v súvislosti s darmi a desiatkami. V biblickom zázname sa dozvedáme, že Izraeliti mali trikrát v roku putovať do domu Hospodina, svojho Boha (na slávnosť nekvasených chlebov /spojená so sviatkom *pesach*/, slávnosť zberu prvotiny /*letnice, turíce*/ a slávnosť zberu úrody /spojená so sviatkom *stánkov*/; pozri 2Moj 23,14–17). Tam mali osobne priniesť svoje obete, desiatky a dary, aby tak chválili a uctievali Boha. Potom leviti rozdelili desiatky svojim bratom po celej krajine (pozri 2Kron 31,11–21; Neh 12,44–47; 13,8–14). V súlade s týmto princípom biblického centrálného skladu („zásobárne“) Cirkev adventistov siedmeho dňa určila miestne združenia, misijné polia a únie ako „sklady“, z ktorých je v mene celosvetovej cirkvi platená služba kazateľov.

Pre zjednodušenie dnes členovia zboru prinášajú desiatky do miestneho zboru, kde ich odovzdávajú v rámci bohoslužby (samozrejme, dnes je možná aj bezhotovostná úhrada). Miestni pokladníci potom odovzdávajú desiatok do „zásobárne“ v príslušnom združení cirkvi. Tento systém správy desiatok, načrtnutý a ustanovený Bohom, prispel k tomu, že Cirkev adventistov siedmeho dňa sa mohla rozrásť po celom svete.

- **Predstav si, že by sa každý rozhodol dávať svoj desiatok kam chce, podľa vlastného uváženia. Aký vplyv by to malo na celosvetový rozvoj cirkvi? Prečo by bola takáto prax škodlivá a v rozpore s Písmom?**

APLIKÁCIA

URČENIE DESIATKU

Všetky desiatky krajiny, z obilia poľa i z ovocia stromov, patria Hospodinovi. Sú zasvätené Hospodinovi. (3Moj 27,30)

²¹Léviovcom dávam v Izraeli dedične do vlastníctva všetky desiatky za ich službu, ktorú vykonávajú, za službu pri stane stretávania. ... ²³Službu pri stane stretávania budú vykonávať len Léviovci a budú niesť zodpovednosť za svoje previnenia. Toto je trvalé ustanovenie pre vaše pokolenia. Medzi Izraelitmi nebudú mať dedičný majetok. ²⁴Namiesto toho dávam Léviovcom za dedičný majetok desiatky od Izraelitov, ktoré prinášajú Hospodinovi ako pozdvihovanú obeť. Preto som im povedal, že medzi Izraelitmi nebudú mať dedičný majetok. (4Moj 18,21.23.24)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Na čo mali podľa textov 3Moj 27,30 a 4Moj 18,21.23.24 slúžiť desiatky?

Pretože Boh je vlastníkom všetkého (Ž 24,1), očividne nepotrebuje peniaze. Ale pretože desiatok je Jeho, hovorí nám, čo s ním máme robiť. Desiatky majú podporovať službu evanjelia. A preto sa majú potreby kazateľov a evanjelistov kryť z prostriedkov Božieho desiatku.

Kmeň Lévi – starozmluvní kňazi – nezískali žiadny dedičný majetok ako ostatné kmene. Lévi dostal určité mestá, vrátane útočiskových miest, a dostatok pôdy okolo týchto miest na súkromné záhrady. Desiatky slúžili na podporu kmeňa Lévi. Oni sami tiež odvádzali desiatky zo svojich príjmov.

Aké posolstvo hovorí svojim poslucháčom apoštol Pavol podľa textu Sk 20,35?

Desiatok je dôležitý, pretože nám pomáha nadviazať vzťah dôvery s Bohom. Vziať desatinu svojho príjmu a „rozdať ju“ (hoci technicky aj tak patrí Bohu), to si skutočne vyžaduje akt viery. Praktizovaním tohto pravidla sa bude naša viera posilňovať.

Zamyslime sa nad časom konca, keď verní nebudú môcť kupovať ani predávať, ako je to opísané v Zjavení 13–14 (pozri aj 11. lekciiu). Uvedomujúc si, že čas konca bude komplikovaným obdobím, potrebujeme už dnes rozvíjať svoju dôveru v Boha a v jeho prozreteľnosť, moc a lásku. Verné dávanie desiatku určite pomáha rozvíjať túto dôveru. Už dnes sa potrebujeme naučiť dôverovať Bohu, nech sa nachádzame v akejkoľvek situácii.

Druhým veľkým dôvodom na vernosť vo finančnej oblasti je prístup k zaslúbeným hmatateľným Božím požehnaniam. Ako súčasť zmluvy o desiatkoch Boh svojim verným zaslúbil požehnanie, ktoré presahujú naše predstavy. Svojimi darmi môžeme nielen pomáhať núdznym, ale aj prispieť na podporu Božieho diela.

APLIKÁCIA ■ Aká je tvoja skúsenosť s princípom, že je blaženejšie dávať ako prijímať (Sk 20,35)?

DESIATKY AKO PRIORITA

⁸Hospodin oslovil Eliáša: ⁹„Zober sa a odíď do Sarepty, ktorá patrí Sidonu, a usad' sa tam. Prikázal som tam totiž jednej vdove, aby sa o teba starala.“ ¹⁰Tak sa vybral do Sarepty. Keď prišiel k mestskej bráne, práve tam akási vdova zbierala drevo. Zavolať na ňu: „Prines mi, prosím, trochu vody v nádobe, nech sa napijem.“ ¹¹Keď ju šla nabráť, zavolať na ňu: „Prines mi so sebou aj kúsok chleba.“ ¹²Povedala: „Akože žije Hospodin, tvoj Boh, nemám nič upečené. Mám iba za hrst' múky v hrnci a trochu oleja v nádobe. Práve zbieram pár kúskov dreva a potom pôjdem niečo pripraviť sebe a svojmu synovi. Keď to zjeme, čaká nás smrť.“ ¹³Eliáš jej však povedal: „Neboj sa, choď a urob, čo si povedala. No urob z toho najprv malý posúch pre mňa a prines mi ho. Sebe a svojmu synovi ho pripravíš potom.“ ¹⁴Lebo takto vraví Hospodin, Boh Izraela: „Múky v hrnci neubudne ani nádoba s olejom sa nevyprázdni, kým Hospodin nezošle na zem dážď.“ ¹⁵Odišla i urobila, ako prikázal Eliáš. Dlhší čas mala čo jesť ona, on i jej domácnosť. ¹⁶Múky v hrnci neubúdalo ani nádoba s olejom sa nevyprázdňovala podľa Hospodinovho slova, ktoré vyslovil Eliáš. (1Kráľ 17,8–16)

Uvažuj o úvodnom texte (1Kráľ 17,8–16). Aká bola situácia vdovy predtým, ako k nej prišiel Eliáš? Čo od nej prorok žiadal ako prvé, kým sa mala postarať o seba a svojho syna? Čo sa môžeme z tohto príbehu naučiť?

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Vdove zo Sarepty Boh povedal, že za ňou prichádza Boží muž (1Kráľ 17,9). Keď Eliáš prišiel, vysvetlila mu svoju hrozivú situáciu. Eliáš najprv požiadal o vodu, potom aj o jedlo. Prorok ju žiadal, aby najprv naplnila jeho potreby, čo mohlo vzbudiť oprávnené obavy. Eliáš však ženu povzbudil: „Neboj sa...“ (1Kráľ 17,13). Potom dodal: „Lebo takto vraví Hospodin, Boh Izraela: „Múky v hrnci neubudne ani nádoba s olejom sa nevyprázdni, kým Hospodin nezošle na zem dážď.“ (1Kráľ 17,14)

Je zrejmé, že zo strany proroka nešlo o sebecké počínanie, ale chcel ženu vystaviť skúške viery. „Každý má posudzovať samého seba a dať podľa svojho rozhodnutia.“ (4T 469)

Občas zaznieva otázka, z akej sumy máme počítať desiatky. Desiatky počítame z nášho „príjmu“, ak sme platení hodinovou mzdou alebo platom. Ak sme samostatne zárobkovo činné osoby a máme vlastné podnikanie, platíme desiatok z nášho „prírastku“ alebo zisku. V mnohých krajinách (vrátane našej) sa z platu zamestnanca odvádzajú povinné dane a poplatky, ktoré slúžia na pokrytie výdavkov štátu (bezpečnosť, cesty a mosty, podpora v nezamestnanosti) a tiež na povinné odvody sociálneho a zdravotného zabezpečenia. Otázka je, či máme desiatky odvádzať z hrubej (alebo dokonca takzvanej superhrubej / celkovej cena práce/) alebo čistej mzdy. Tí, ktorí sú samostatne zárobkovo činnými osobami, si oprávnenne odpočítajú náklady na podnikanie, aby určili svoj skutočný zisk pred odpočítaním ich osobných daní.

Štúdie darcovských zvykov členov cirkvi ukazujú, že väčšina z nich dáva desiatok z hrubého príjmu, teda pred odpočítaním daní. V skutočnosti podľa zásad a smerníc o platení desiatok, ktoré zverejnila Generálna konferencia v roku 1990: „Desiatok by sa mal počítať z hrubej sumy príjmu zo mzdy alebo z platu pred zákonnými alebo inými povolenými zrážkami. To zahŕňa štátne dane z príjmu, ktoré poskytujú služby a iné výhody zodpovedného občianstva. Príspevky do sociálneho zabezpečenia sa môžu odpočítavať.“ (Pozri *Tithing Principles and Guidelines*, 111-F, p. 22.)

- Ako by si vysvetlil požehnania plynúce z dávania desiatok niekomu, kto nemá vlastnú skúsenosť z dávania desiatok? O aké požehnania ide a ako môžu posilniť našu vieru?

APLIKÁCIA

VERNÝ DESIATOK

¹A tak nech nás každý pokladá za Kristových služobníkov a za správcov Božích tajomstiev. ²A od správcov sa napokon vyžaduje, aby bol každý uznaný ako verný. (1 Kor 4,1.2)

¹⁹Po dlhom čase sa pán týchto sluhov vrátil a začal s nimi účtovať. ²⁰Keď prišiel ten, čo dostal päť talentov, priniesol ďalších päť a povedal: „Pane, zveril si mi päť talentov a hľa, získal som ďalších päť.“ ²¹Pán mu povedal: „Správne, dobrý a verný sluha! Bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým. Vojdi do radosti svojho pána!“ (Mat 25,19–21)

OSOBNÉ ŠTÚDIUM

Čo je podľa textu 1 Kor 4,1.2 najdôležitejšou charakteristikou Božích služobníkov a správcov? Ako tejto požiadavke rozumieš?

Čo znamená byť verný v súvislosti s dávaním desiatkov? Tento týždeň sme preskúmali niekoľko základných pohľadov na desiatok:

1. Výška desiatku – je to desatina z nášho príjmu alebo prírastku.
2. Miesto určenia – „zásobárň“, alebo miesto, z ktorého sú platení služobníci evanjelia.
3. Desiatok ako vyjadrenie rešpektu voči Bohu a uznanie, že mu patrí prvá časť nášho príjmu.
4. Použitie desiatku na správny účel – na podporu služby evanjelia.

Ako členovia cirkvi máme zodpovednosť za všetky tieto aspekty desiatkov. A hoci o konkrétnom využití (bod štyri) rozhodujú predovšetkým poverení pracovníci cirkvi, nezbavuje nás to zodpovednosti za správne využitie finančných prostriedkov v cirkvi.

Na rozdiel od rôznych darov, dávanie desiatkov nie je ponechané na naše vlastné uváženie. Pravidlá nestanovujeme my, ale Boh. Ak mu nevraciam celý desiatok, v skutočnosti nejde o desiatok. A ak desiatok neprinášam do „zásobárne“, potom desiatok tiež nedávam.

Uvažujte o texte Mat 25,19–21. Kedy zaznieva výzva na skladanie účtov, ako sme hospodárili s Božími prostriedkami? Aké slová zaznievajú na adresu tých, ktorí boli „verní“ vo svojom spravovaní Božích vecí?

„Prineste celý desiatok do zásobárne (Mal 3,10) je Boží rozkaz. Nie je to výzva na vďačnosť či štedrosť. Je to jednoducho otázka cti. Desiatok je Pánov a on nás zaväzuje, aby sme mu vrátili, čo mu patrí.“ (Ed 138; Vých 119) Hospodáriť pre Boha je nielen jedinečná výsada, ale aj obrovská zodpovednosť. Boh nám žehná a zachováva nás. Žiada od nás len desatinu z toho, čo z jeho milosti môžeme nadobudnúť. Potom Boh používa svoj desiatok, aby sa postaral o tých, ktorí konajú službu evanjelia, podobne ako to robil pre kmeň Lévi v časoch starovekého Izraela.

APLIKÁCIA

- Niektorí argumentujú, že sa im nepáči, ako sa používajú ich peniaze z desiatkov, a preto buď neodvádzajú desiatky, alebo ich posielajú niekam inam. Boh však nikde nepovedal: „Prineste celý desiatok do zásobárne, ale len v prípade, že sa ste si istí, že sú využité správne...“ Ako vnímate tento problém?

PODNETY NA ZAMYSLENIE

„Ak by všetky desiatky nášho ľudu prúdili do pokladnice Pána tak, ako by mali, prinieslo by to také požehnanie, že dary a obete na posvätné účely by sa zdesaťnásobili a spojenie medzi Bohom a človekom by zostalo otvorené.“ (4T 474)
Uvedené tvrdenie je úžasné. Keby sme boli všetci verní v dávaní desiatkov, Boh by nás požehnal finančnými prostriedkami a základ pre naše dary by sa znásobil.

„V tretej kapitole Malachiáša sa nachádza zmluva, ktorú Boh uzavrel s človekom. Hospodin tu konkretizuje spôsob, akým bude svojimi darmi požehnávať tých, ktorí sa k Nemu verne vrátia v desiatkoch a obetiach.“ (RH, 17. decembra 1901)

„Mali by sme myslieť na to, že Božie nároky na nás majú prednosť pred všetkými inými požiadavkami. Boh nám dáva štedré dary. S človekom uzavrel zmluvu, že desatinu svojho majetku bude vracať Bohu. Pán milostivo zveruje svojim správcom svoje poklady, ale o desiatom diele hovorí: Toto je moje. Práve tak, ako Boh dal svoj majetok človeku, tak má človek vrátiť Bohu verný desiatok zo všetkého svojho majetku. Pôvodcom tohto jasného opatrenia je samotný Ježiš Kristus.“ (6T 384)

NÁMETY NA SPOLOČNÉ UVAŽOVANIE

1. Uvažujte o skutočnosti, že prax desiatkov nepochádza zo starovekého Izraela. Ako nám táto skutočnosť pomáha pochopiť trvalosť tejto povinnosti voči Bohu?
2. Uvažujte o otázke položenej na konci pondelkovej lekcie. Zamyslíte sa nad tým, čo by sa stalo, keby sa ľudia rozhodli posielat' svoje desiatky niekam inam. Čo by sa stalo s našou cirkvou? Existovala by ešte? Čo je zlé na postoji, ktorý hovorí: No, môj desiatok je taký malý, že vlastne nezáleží na tom, či ho dávam alebo nie. Čo by sa stalo, keby mali všetci rovnaký prístup?
3. Podelte sa o vaše skúsenosti s dávaním desiatku. Ako sa môžete navzájom obohatiť v tom, ako vás Boh požehnáva?